

Роки «Застою»

1964-1985

РАДЯНСЬКИЙ СОЮЗ у 1954 – 1985 рр.

- Місія випробування ядерної зброї у 1949 – 1990 рр. (на Новій Землі від 1954 р.)
- Місце запуску космічних кораблів (від 1957 р.)

- Головні райони освоєння цілих і перелогових земель у 1954 – 1960 рр.
- Антисудові заворушення у 1956 – 1962 рр.
- Уведення радянських військ в Угорщину в 1956 р. та в Чехо-Словаччину в 1968 р.
- Радянсько-китайський збройний конфлікт за острів Даманський у березні 1969 р.
- Атомні електростанції

- Родовища нафти, нафтопроводи
- Родовища газу, газопроводи
- Будівництво Байкало-Амурської магістралі в 1974 – 1984 рр.
- Втручання радянських військ в Афганістан (1979 – 1989 рр.)
- Падення Куриліт – спірна територія між Японією і СРСР

- Кордони і столиці СРСР на 1985 р.
- Межі і столиці союзних республік
- Межі і столиці автономних республік (Кабардино-Балкарська, Чечено-Інгуська і Калмицька АРСР відновлені в 1957 р. після реабілітації депортованих народів)

Політичний розвиток СРСР

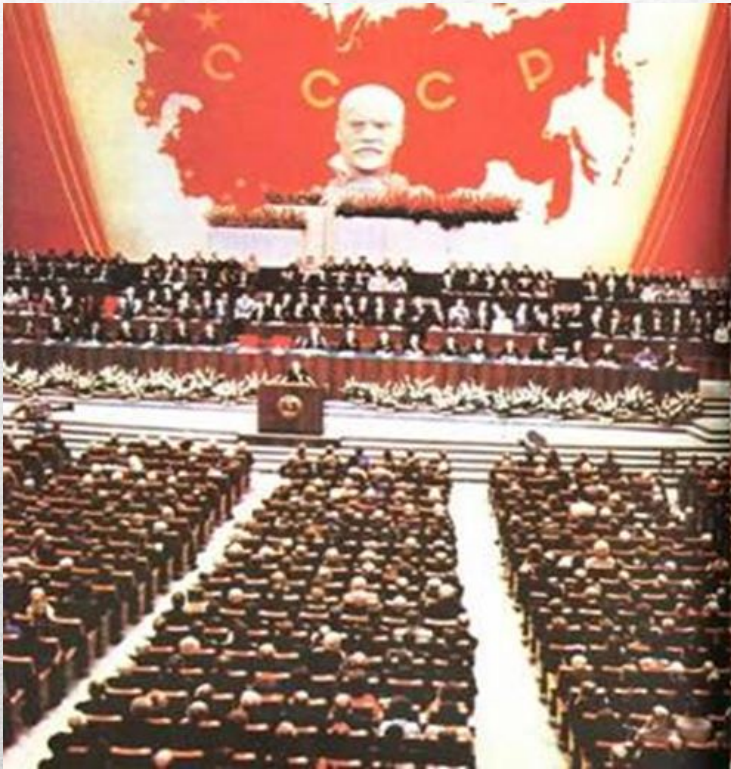
З 1964-по 1982
Перший секретар
ЦК КПРС

Леонід Ілліч
Брежнєв

«Застій» – це період в історії СРСР 1965-1984 рр, що характеризувався системною кризою, яка проявлялась у всіх сферах життя: економіці, політиці, соціальній сфері, суспільній моралі тощо.

ОСОБЛИВОСТІ

**СЕРЕДНІЙ ВІК ПАРТІЙНИХ
ЧИНОВНИКІВ – ЗА 70 Р.**

ЗРОСТАННЯ БЮРОКРАТИЧНОГО АПАРАТУ ДО 18 МЛН. ЧОЛ.

ИТ ОСОБИ

- **Партноменклатура (партійна номенклатура)** — привілейована верхівка партійного апарату, еліта «соціалістичного» суспільства, що користувалась необмеженими пільгами і привілеями в країні.
- Держ.квартири підвищеного комфорту
- Спецсанаторії та спецлікарні
- Доступ до дешевих і якісних продуктів
- Виїзд за кордон
- Пільги при вступі у ВИШі
- Довічна пенсія, держдача, державто та б. ін.

Поширення корупції та «кумівства» у вищих ешелонах влади

Укріплення тоталітарної системи в СРСР

1. Головне гасло «стабільність кадрів».
2. контроль з боку партапарату над усіма сферами життя суспільства.
3. Важливі для країни рішення приймаються вузьким колом осіб.
4. зростає роль органів КДБ.

Тоталітаризм - політичний режим періоду «Застою»

Однопартійна система

Потужний репресивний апарат

Одна ідеологія

Заміна органів державного управління парт керівництвом

Неосталінізм

- це відновлення всієї економічної, політичної, репресивної системи, культу особи, періоду Сталіна, з деякими врахуваннями сучасного розвитку.

Вже з самого початку усунення Хрущова від влади брежневське керівництво намагається реабілітувати сталінізм і особисто Сталіна. У 1965 р. у доповіді, присвяченій 20-й річниці перемозі у Великій вітчизняній війні, Брежнєв відзначив внесок Сталіна у розгром фашизму. Зал відповів аплодисментами.

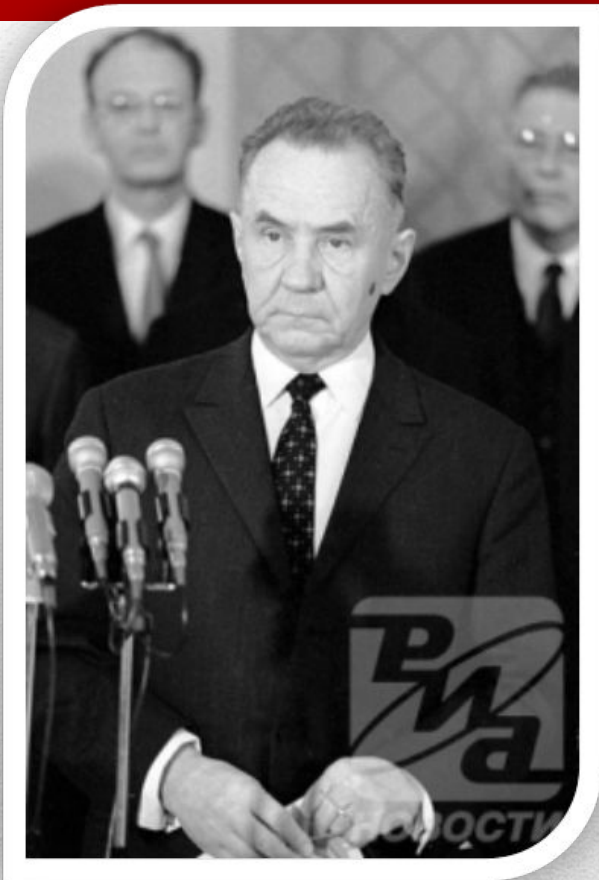

ІДЕОЛОГІЯ «РОЗВИНУТОГО СОЦІАЛІЗМУ».

КОНСТИТУЦІЯ СРСР 1977 Р.

1. В СРСР побудовано розвинуте соціалістичне суспільство.
2. Досягнуто соціальної й національної однорідності- «нова історична спільнота людей – радянський народ».
3. у 6 статті офіційно закріплювалась керівна і спрямовуюча роль КПРС.
4. Розширені соціально-економічні права громадян

- Аграрна реформа
- А. М. Косигіна
- 1965-1968

«КОСИГІНСЬКА РЕФОРМА»

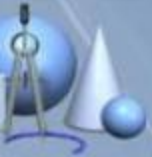
1965 р

осн. зміст – стр. 143

Причини невдачі реформ

1. РАДЯНСЬКА НАДРИВНА МОДЕЛЬ ЕКОНОМІКИ ВИЧЕРПАЛА СВОЇ МОЖЛИВОСТІ.
2. СУПРОТИВ ПАРТІЙНОГО КЕРІВНИЦТВА ПРОГРЕСИВНИМ ЗМІНАМ.
3. НЕПОСЛІДОВНІСТЬ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ РЕФОРМ (ПОВЕРНЕННЯ ДО ПЕРЕВАЖНО МОРАЛЬНИХ СТИМУЛІВ)
4. ГОНКА ОЗБРОЄНЬ
5. ПАДІННЯ ЦІН НА НАФТУ
6. ПОГІРШЕННЯ ДЕМОГРАФІЧНОЇ СИТУАЦІЇ.

Реформи в промисловості

За роки восьмої п'ятирічки (1966-1970) об'єм промисловості зріс в 1,5 рази.

Було побудовано біля 1900 великих підприємств.

Але на кінець 60-х р темп реформи призупинився.

На конвейєрі ВАЗа

"Антей"

TU - 144

В 1975г. началась эксплуатация сверхзвукового пассажирского самолета ТУ-144.

**В 1976г. появился 1-й советский «аэробус»-Ил-86.
В 1975 г. начался выпуск карьерных самосвалов БЕЛАЗ-110.**

Вона включала комплекс економічних, виробничих, організаційних, науково-технічних та соціальних заходів й націлювалася на збалансований розвиток АПК, вдосконалення управління, інтенсифікацію сільського господарства.

Вирішальна роль у виконанні цих завдань відводилася колгоспам і радгоспам, декларувався також розвиток підсобних сільських господарств.

Ці плани виконати не вдалося. Вже після набуття чинності Програми у 1982–1983 рр. від керівників з областей продовжували надходити звіти про проблеми з постачанням насіння, мінеральними добривами, отрутохімікатами, технікою та запасними частинами

**У травні 1982 р. пленум ЦК КПРС прийняв
Продовольчу програму СРСР на
період до 1990 р.**

Военно-промышленный комплекс.

С приходом к власти Брежнева увеличилось финансирование оборонных программ. С 1967 г. началась массовая установка в подземных шахтах межконтинентальных баллистических ракет. Была создана высокоэффективная система противовоздушной обороны. Значительно выросла численность и боевая мощь авиации и флота.

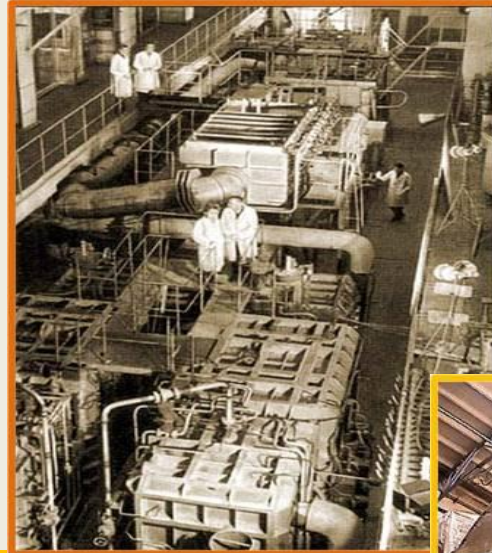

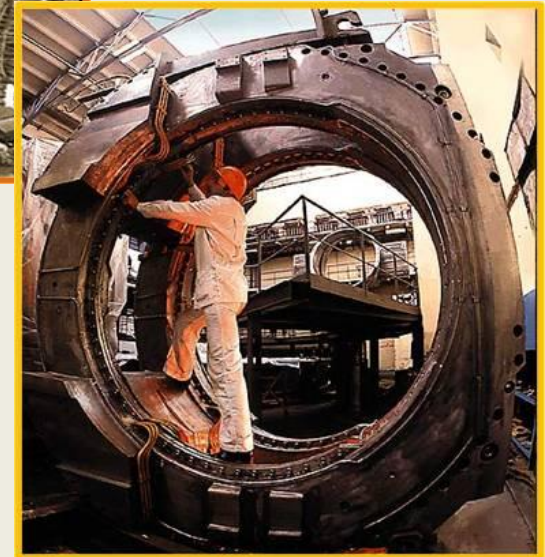
Военно-промышленный комплекс

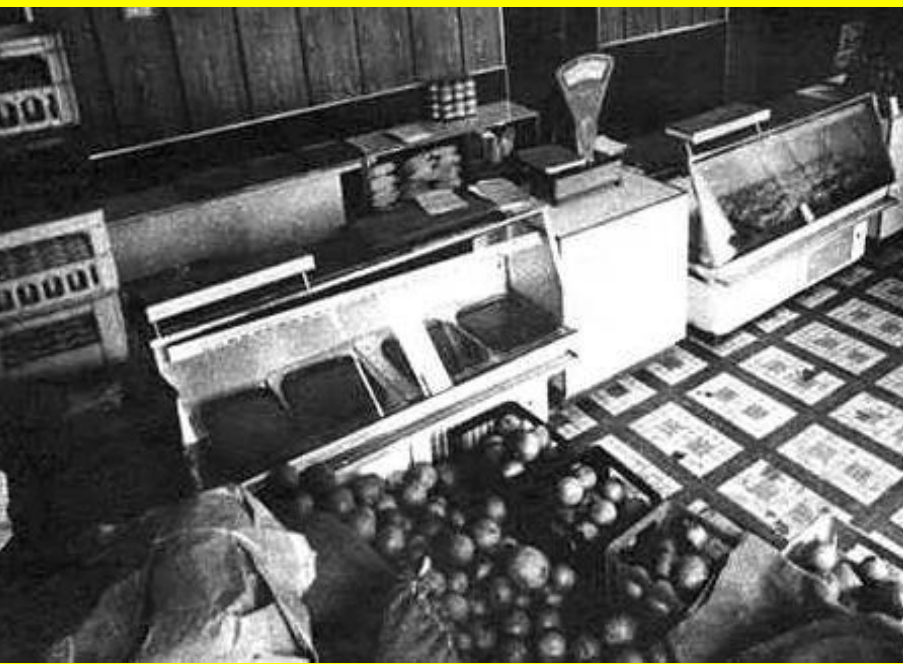
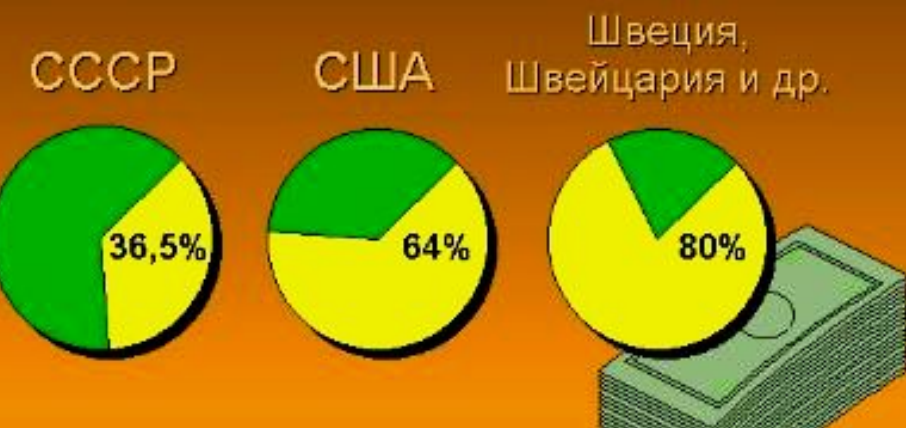
Единственная отрасль промышленности которой мог по праву гордиться **СССР**.

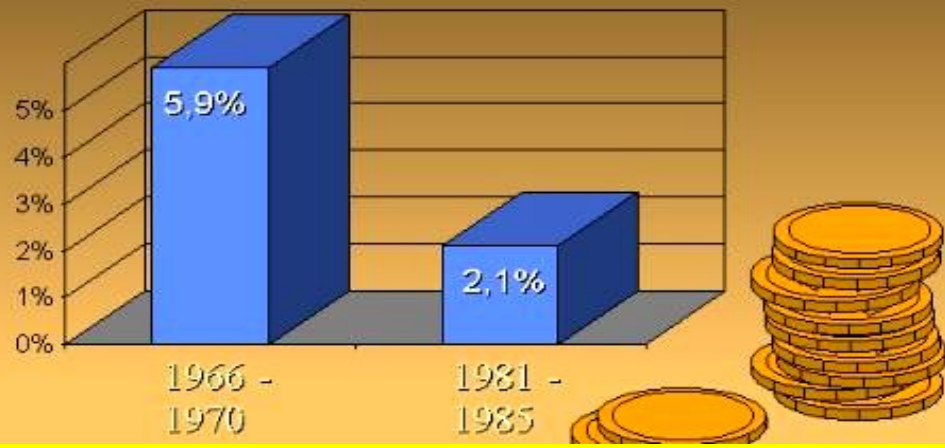
ЧТОБ ДУТЬ К ПОБЕДЕ СТАЛ ВОРОН,
СНАРЯДОВ БОЛЬШЕ ШЛА РАБОЧНИ!

Доля фонда зарплаты в национальном доходе в 1985г.

Прирост реальных доходов на душу населения в СССР в 1966 - 1985гг.

ДИСИДЕНТСЬКИЙ РУХ

(ПРАВОЗАХИСТНИЙ, РЕЛІГІЙНИЙ,
НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНИЙ)

Дисидентство (незгодні) - виступ проти існуючого державного ладу чи загальноприйнятих норм певної країни, протистояння офіційній ідеології й політиці;

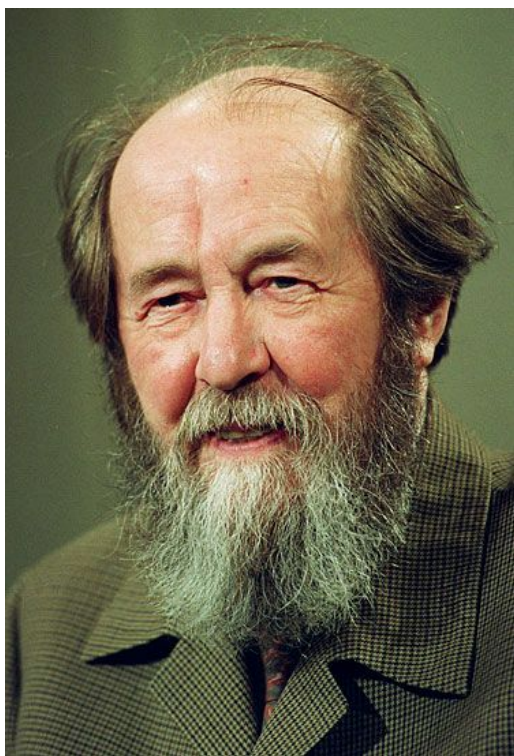
Видатний радянський вчений-фізик, один из «творців» термоядерной водневої бомби (1953).

Виступив з критикою політики партії під гаслом : «Выполняйте свои законы!»

1975 р отримав Нобелівську премію за правозахистну діяльність в СРСР

Андрій Сахаров

БОРОТЬБА ВЛАДИ З ДИСИДЕНТАМИ

- Звільнення з роботи,
- Арешти,
- заслання,
- Примусове лікування в психлікарнях
- Позбавлення радянського громадянства
- вигнання з країни.

1974 р. письменник Солженіцин був позбавлений громадянства і відправлений за кордон

МЕТОДИ БОРОТЬБИ ДИСИДЕНТІВ

- Виключно мирні!!!
- Листи-протести
- Звернення до міжнародних організацій, урядів інших країн
- Видання і розповсюдження забороненої цензурою літератури (Самвидав)
- Створення організацій
- 1976р. - створення Московської Гельсинської групи (Ю .Орлов)
- Розповсюдження листівок

ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА

- 1. проводилась політика розрядки міжнародної напруги між Сходом і Заходом
- 1972 - ПРО
- 1972 - ОСО-1, 1979 - ОСО-2
- 1968 - введено радянські війська і танки до Чехословаччини для придушення демократичної революції «Празька весна»
- Розширено сфери впливу на країни «третього світу» (Ангола, Мозамбік, Сирія)
- 1979 початок війни з Афганістаном